

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ สุขภาพจิตวิญญาณของคนไทย

ผู้เขียน นางสาววัลภา คุณทรงเกียรติ

ปริญญา พยาบาลศาสตรคุณวุฒิบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประคิด สุจฉายา	ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร. ศิริรัตน์ ปานอุทัย	กรรมการ
อาจารย์ ดร. ھرรษา เศรษฐบุปผา	กรรมการ

บทคัดย่อ

สุขภาพจิตวิญญาณได้รับการพิจารณาให้เป็นมิติหนึ่งของสุขภาพโดยองค์การอนามัยโลก และรัฐบาลไทย นักทฤษฎีทางการพยาบาลและองค์กรทางพยาบาลได้เน้นให้พยาบาลตระหนักถึงการให้การพยาบาลแบบองค์รวมซึ่งรวมถึงการดูแลและส่งเสริมสุขภาพจิตวิญญาณด้วย อย่างไรก็ตามพยาบาลยังไม่สามารถส่งเสริมสุขภาพจิตวิญญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะไม่มีนิยามที่เป็นสากลและตัวชี้วัดที่ชัดเจนของสุขภาพจิตวิญญาณ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเข้าใจประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับสุขภาพจิตวิญญาณตามการรับรู้ของคนไทยโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์นิยมของไฮเดกเกอร์ ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 19 คนในจังหวัดเชียงใหม่ถูกเลือกแบบเจาะจงระหว่างเดือนมิถุนายน 2545 ถึง ตุลาคม 2545 ข้อมูลได้มาจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปตามแนวทางของโคเฮน กาห์น และสติฟต์ และھرรษา เศรษฐบุปผา ความน่าเชื่อถือในคุณค่าของการศึกษาดำเนินการตามแนวทางของลินคอล์นและกูบา

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า สุขภาพจิตวิญญาณตามการรับรู้ของคนไทยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ประเด็นหลักที่หนึ่ง คือ มีสิ่งยึดเหนี่ยวในชีวิต ซึ่งหมายถึงมีสิ่งยึดเหนี่ยวที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับศาสนา พลังอำนาจที่เหนือธรรมชาติ และบุคคล การมีสิ่งยึดเหนี่ยวนี้ทำให้มีความสุขสงบ และปลอดภัยในชีวิต สิ่งยึดเหนี่ยวประกอบด้วย การมีความเชื่อมั่นในศาสนา การมีความเชื่อในพลังอำนาจที่เหนือธรรมชาติ การมีสัมพันธ์ภาพกับบุคคล การมีความเชื่อมั่นในศาสนา

แสดงออกด้วยการมีความศรัทธาต่อศาสนา การนำหลักทางศาสนาเป็นสิ่งที่ชี้นำชีวิต และ มีการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา การมีความเชื่อในพลังอำนาจที่เหนือธรรมชาติแสดงออกด้วยการมีความเชื่อและบูชาต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ ส่วนการมีสัมพันธภาพกับบุคคลนั้น สะท้อนให้เห็นจากการมีความรู้สึกผูกพันกับครอบครัว มีสัมพันธภาพกับเพื่อน และมีความศรัทธาต่อบุคคลที่เคารพนับถือ ประเด็นหลักที่สอง คือ มีความสุขในชีวิต ซึ่งหมายถึงความรู้สึกอิ่มเอมใจในชีวิตที่เกิดจากมีความพอใจในชีวิต และมีชีวิตที่มีความหมาย ความพอใจในชีวิตเกิดจากความพอใจในชีวิตส่วนตัว ชีวิตครอบครัว และชีวิตทางสังคม ขณะที่การมีชีวิตที่มีความหมาย เกิดจากการมีคุณค่าในตนเอง และมีความภาคภูมิใจในตนเอง ประเด็นหลักที่สาม คือ มีพลังที่จะมีชีวิตอยู่ ซึ่งหมายถึงมีพลังทางบวกที่ทำให้คนสามารถที่จะดำรง และดำเนินชีวิตต่อไปได้ พลังนี้เป็นผลจากการมีความต้องการที่จะมีชีวิตอยู่ และมีความสามารถในการจัดการกับปัญหาในชีวิต ความต้องการที่จะมีชีวิตอยู่ แสดงให้เห็นได้จากการมีกำลังใจ มีความเข้มแข็งภายในตนเอง มีความหวัง และมีการวางแผนในอนาคต ส่วนความสามารถในการจัดการกับปัญหาในชีวิตแสดงออกโดยการสามารถเผชิญปัญหาและปรับเปลี่ยนชีวิตและวิถีชีวิตเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

ผลการศึกษาเป็นความรู้พื้นฐานสำหรับบุคคลากรทางสุขภาพในการให้การดูแลและส่งเสริมสุขภาพจิตวิญญาณ และควรมีการศึกษาวิจัยต่อไปเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางสุขภาพจิตวิญญาณในบริบทของไทยให้มีความชัดเจนขึ้นซึ่งจะทำให้การดูแลแบบองค์รวมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title   Spiritual Health of Thai People

Author   Ms. Wanlapa Kunsongkeit

Degree   Doctor of Philosophy in Nursing

Thesis Advisory Committee

Assistant Professor Dr. Prakin Suchaxaya   Chairperson

Lecturer Dr. Sirirat Panuthai   Member

Lecturer Dr. Hunsu Sethabouppha   Member

ABSTRACT

Spiritual health is considered to be an aspect of health by both WHO and the Thai government. Nursing theorists and professional nursing organizations address nurses to be aware in providing holistic nursing care which includes providing and promoting spiritual health. However, nurses cannot effectively promote spiritual health due to the lack of a universal definition and definite parameters.

This study aimed to understand the lived experience of spiritual health perceived by Thai people. A qualitative research based on Heideggerian phenomenology was conducted. Nineteen informants in Chiang Mai province were purposively selected for the study during June 2002 to October 2002. Data were collected by in-depth-interview and critical reflection. Data analysis was conducted following the guidelines of Cohen, Kahn and Steeves and Hunsu Sethabouppha. Trustworthiness of the study as proposed by Lincoln and Guba was maintained throughout the study.

The results demonstrated that spiritual health perceived by Thai people was

composed of three themes. The first was having a sense of connectedness in life which means having a meaningful connection with a religion, a supernatural power and persons. These connection gave the informants happiness, peace, and security in life. It was further divided into three categories which were adherence to a religion, belief in supernatural power and relationship with persons. Adherence to a religion was presented through their faith in religion, having religious principles as guidance in life, and having a practice of religious activities. Belief in supernatural power was illuminated through belief in supernatural things and worship of supernatural things, and relationship with persons was reflected in having a sense of bonding with the family, relationship with friends and faith in respected persons. The second theme which emerged was having happiness in life, which means the sense of complete contentment (*imm aim jai*), resulting from having life satisfaction and a meaningful life. Life satisfaction comprised satisfaction with one's personal life, family life and social life, whereas a meaningful life came from self-esteem and having pride in oneself. The third was having power for living which refers to the positive energy that enables one to sustain and move ahead in one's life. This power came from having the will to live and the ability to cope with life's problems. The will to live was demonstrated in having courage, inner strength, hope and plans for the future, while the ability to cope with life's problems was shown through having the ability to face one's life problems and make changing in life and life style to solve these problems.

The findings of the study provide basic foundation for health professionals to providing and promoting spiritual health and further explore for greater understanding and development of a body of knowledge regarding spiritual health in the Thai context for effective holistic care.